

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Jansen, Leonard

Coloniæ Agrippinæ, 1725

Casus LXX. De cessatione & irritatione Voti.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39911

CASUS LXX.

De Cessatione & Irritatione Voti.

Y Sai variis obstrictus votis querit
 1. An cessent per mutationem materia vel finis. 2. An excuset difficultas vel periculum. 3. Quid si materia fiat inepta ex parte vel ad tempus. 4. Quid sit irritatio, an fieri possit vovente invito & circa vota in favorem tertii facta. 5. An vota irritare possint Papa & Episcopi. 6. An Superiores Ordinum, an vota in seculo vel Novitiatu edita. 7. An id possint Abbatissa, Vice-Superiores, &c. 8. Quid si unus Superior in votum consensit, an ipse vel alius adhuc revocare possit. 9. An peccet sine causa irritando. 10. An irritare possit votum proprium, vel alteri irritandum committere. 11. An pater vel tutor irritare possit omnia vota prolium ante pubertatem etiam cum consensu emissa, vel post pubertatem implenda. 12. An hec vota irritari possint omni tempore, quid si filius ea post pubertatem renovaverit. 13. An idem possit curator. 14. Quid possit pater vel curator circa vota post pubertatem emissa. 15. Quid si votum impuberis post pubertatem in aliud fuerit commutatum. 16. Quid si votum sit implendum post tempus subjectionis. 17. Quo ordine pater, tutor, &c. vota irritare possint, & an possit magister, nutritius, & quid in dubio an votum sit irrita-

bile. 18. An maritus vota uxoris irritare possit, vel contra. 19. Quid si uxor ante vel sub matrimonio voverit castitatem, eleemosynam, confessionem; quid si maritus id agrè ferat. 20. Quid si uxor vel maritus voverit non petere debitum. 21. An mutuo consensu voverint castitatem, vel unus voverit cum alterius licentia. 22. An dominus vel herus vota servorum irritare possit?

Vota cessant quatuor modis: Extinctione, irritatione, dispensatione, commutatione. De duobus primis agetur in præsentibus, de reliquis in seqq.

QUÆR. I. Qualiter vota extinguantur? 1.

1. Extinguuntur propriè dupliciter, per notabilem scilicet materiæ mutationem, & per cessationem finis, seu motivi principalis; mutatur autem notabiliter materia, quando fit moraliter diversa, v. g. ex facili multum difficilis, ex possibili impossibilis, ex licita illicita, ex bona indifferens aut majoris boni impeditiva; unde deduces seqq.
 1. Si mutatio, major difficultas, vel periculum non oriatur ex ipsa re, sed ex voluntate vel malitia voventis, non cessat voti obligatio, v. g. vovisti castitatem, quæ tibi ob

ob pravam inclinationem vel lasciviam consuetudinem facta est difficilima vel etiam periculosa, non excusaris à voto, quia hæc difficultas aut periculum non est ex parte materiæ seu castitatis, quæ ex se melior est quàm ejus oppositum, sed ex parte habitus vitiosi & pravæ voluntatis, quam quilibet corrigere potest & tenetur. Vid. *Cas. 68. n. 5.*

2. Excusat grave periculum non prævisum, v. g. vovisti peregrinari ad statuam B. Mariæ Virginis, si audias viam esse infestam latronibus, durante periculo excusaris à voto; econtrà si periculum sit prævisum, non excusat, v. g. vovisti in nosocomio servire infirmis, teneris exequi votum, etiamsi sit periculum infectionis; nam cum soleat ejusmodi periculum ibi reperiri, satis censetur prævisum. 3. Vovisti peregrinari pedes, excusaris si fias claudus, & equum vel currum habere vel uri non possis, aut à parentibus tibi prohibeatur.

4. Si materia voti secundùm quid fiat impossibilis vel inepta, cessat quoad illam partem, ut explicavi *Cas. 68. n. 13.* 5. Si materia voti tantùm pro aliquo tempore fiat inepta, votum pro illo tempore suspenditur, v. g. vovisti non adire istam domum ob certam puellam tibi periculofam, si puella absit, potes domum ingredi, si illa redeat, votum redit, si moriatur, votum omninò cessat, etsi ad eam domum ex post veniat puella periculofior, non te-

R. D. Jansen Pars 1.

neris vi voti istam vitare, *Pyrrh. l. 3. t. 34. n. 35. Wiestner. ibid. n. 48.* 6. Si determinato pauperi vovisti elemosynam, si hic fiat dives, cessat votum, quia cessat finis principalis; si iterum fiat pauper, redit votum; similiter si huic pauperi vovisti elemosynam, ideo quia putabas esse probum, si ex post rescias talem non esse, cessat votum, quia cessat ejus motivum; secùs si ideo vovisti, quia erat pauper; item vovisti peregrinationem pro sanitate vel liberatione filii è captivitate, qui tempore voti emissi jam erat mortuus vel liberatus, cessat votum, quia cessat ejus finis, *Schmalzgr. n. 70.*

QUÆR. II. Quid sit irritatio voti?

3. Est actus potentiaè dominativæ, quâ nomine proprio tollitur obligatio hominis sibi quoad personam vel voti materiam subjecti; est communis quoad rem cum D. *Thom. 2. 2. q. 88. & seq.* Dicitur 1. *Actus potentiaè dominativæ*, hoc est, talis, vi cujus alterius voluntas vel res est ita subjecta, ut sine consensu dominantis firmiter obligari non possit; quare omnia vota, juramenta, dispositiones hominis taliter subjecti imbibunt hanc conditionem: *Si Superior, seu ille, cui subsum, consensert;* ideoque hoc ipso, quòd ille non consentiat, tollitur voti vel juramenti obligatio: undè patet, etiam vota vel juramenta in favorem tertij facta & acceptata irritari posse etiam acceptante invito,

Kkk etfi

etsi non possint sic dispensari vel commutari, ut dicam *Cas. seq. n. 17. Sylves. Navar. c. 12. n. 78. Laym. c. 8. n. 21.* Ratio est, quia etiam vota in favorem tertij facta habent conditionem: *Si Superior consenserit*: ergo hoc ipso quòd consensum negat, ea irritat. Aliqui autem dominativè subjecti sunt quoad voluntatem simul & bona, ut Religiosi suis Superioribus, impuberes patri vel tutori, & hi omnes vota directè irritare dicuntur, eò quòd voluntas voventis his ratione sui sit subjecta; quando autem voluntas non ratione sui, sed solùm ratione bonorum est subjecta, ita ut de iis sine alterius consensu disponere non possit, veluti minorennis subjectus est curatori, tunc dispositiones, vel vota talis personæ circa ejusmodi bona dicuntur irritari indirectè, hoc est, non ratione personæ, sed ratione bonorum alteri subjectorum. Dicitur 2. *Nomine proprio*, in quo præcipuè distinguitur irritatio à dispensatione; hæc enim tollit obligationem nomine alieno, scilicet Dei, qui potestatem jurisdictionis dedit Ecclesiæ ad tollenda vel remittenda suo nomine vota & juramenta sibi facta, si causa subsit, quod addo, quia dispensatio ut validè fiat in lege Superioris, causam requirit, non item irritatio, quæ absque omni causa quidem est illicita, non tamen invalida; deinde dispensans & commutans vota debet ea speciatim cognoscere, irritans potest in genere omnia tol-

lere per solum dissensum, etiam si vovens hoc ignoret, aut nolit ea irritari, quia conditio substantialis corrui, scilicet consensus Superioris, *Arrag. q. 89. a. 9. Suar. lib. 6. de vot. c. 1.*

QUÆR. III. Quinam habeant potestatem vota irritandi?

ꝛ. I. Papa & Episcopi non possunt directè vota irritare, nisi respectu Religiosorum sibi subjectorum, quia in alios non habent potestatem dominativam, nec ejusmodi potestate pro directione Ecclesiæ indigent, sufficit quòd possint vota commutare, dispensare, & indirectè irritare, subtrahendo vel prohibendo materiam voti, *S. Thom. sup. a. 12. in Corp. & ibi Cajet. Nav. n. 79. Suar. l. c.*

ꝛ. II. Superiores Regulares possunt directè irritare suorum vota, non tantùm ea quæ Religiosam gubernationem impediunt, ut peregrinatio, servitium extra clausuram, &c. sed etiam omnia alia post professionem emissa; antequam tamen irritentur, observanda sunt, ita communis cum *D. Thom. l. c. Suar. c. 7. Sanch. l. 4. c. 33. n. 4. Sporer tr. 3. in Decal. c. 3. n. 16.* Ratio est, quia sicut pupilli per Remp. ita subjiciuntur tutori, ut omnia eorum vota & dispositiones valeat irritare, sic & SS. Pontifex ad meliorem Religiosorum gubernationem eorum voluntatem subjicere potest Superioribus, ut absque eorum consensu nihil firmiter vovere queant; quòd verò ita factum sit,

fit, probat praxis & usus Religionum, teste *Lessio l. 2. c. 20. dub. 13. Sanch. c. 24. n. 30.* Excipe tria vota essentialia & votum assumendi Religionem strictiorem, cujus executio sicut non potest à Prælato impediti, *e. licet de Regul.* ita nec irritari, DD. cit. Neque irritare possunt vota facta in sæculo vel Novitiatu, quia vovens tunc non erat subditus; possunt tamen Novitorum vota suspendere, in quantum impediunt vel difficiliora reddunt exercitia Novitiatus; imò ipse Novitius omnia vota sua in exercitia Novitiatus tanquam in rem evidenter meliorem commutare potest; expediet tamen tunc certa opera determinare, in quæ commutatio fiat, ne ad omnia opera se ex voto obligans plurimis exponatur scrupulis; Novitius verò Religionem deserens voti prioris obligatione constringitur, quia suspensio vel commutatio censetur tantum facta pro tempore Novitiatus, *Sanch. n. 41. Castropalao d. 2. pun. 8. n. 10.* 2. Superiores gaudentes potestate irritandi sunt Generalis, Provincialis, Visitator, Abbas, Guardianus, Prior seu Rector localis, non tamen Vicarii, Ministri, Priores claustrales aliique Vice-Superiores, nisi Rectore vel Abbate absente, quia verè Superiores non sunt, nec suo sed alieno nomine imperant, *Castropalao l. c. Leuren. l. 3. q. 898.* Abbatissæ & Matres Monialium suarum vota etiam irritare possunt, quia irritatio fundatur in obedientia, quæ illis

sicut aliis Prælati promittitur, *Sanch. Suar. Sporer l. c. cont. Castropalao, Leur.* 3. Potestas irritativa extendit se etiam ad vota merè interna & futura, quia omnia includunt conditionem, si Superior consentiat, DD. cit. 4. Si Provincialis tibi dedit licentiam vovendi, non potest votum irritare Superior localis, potest tamen ex justa causa executionem voti impedire, quò usque Provincialis consulatur, ita enim exigit bonum regiminis, *Sanch. c. 27. n. 4.* 5. Ipse, qui dedit licentiam vovendi, votum irritare potest, etiam si promiserit non irritare; nam quamvis tunc peccet, si sine causa id faciat, irritat tamen validè, quia non obstante istà promissione retinet potentiam dominativam in subditum, *Sanch. n. 9. Leur. q. 896.* multò magis id poterit æqualis vel Superior. Inferior tamen irritare non potest vota edita cum licentia Superioris, quia hujus potestati derogare nequit. 6. Superior, qui sine justa causa irritat votum grave, in quod semel consentit, ex communi apud *Castropalao p. 3. §. 2.* peccat mortaliter, quia tribuendo licentiam fit particeps voti: ergo sine causa revocans censetur illius transgressor: deinde votum licentiâ Superioris firmatum est à Deo acceptatum: ergo fit Deo gravis irreverentia, si absque causa consensus revocetur. Nihilominus *Illung t. 5. n. 133.* dicit, esse tantum veniale; si verò Superior non consentit, sed

absque causa irritat votum, non peccare, tenet *Sylves. Azor.* & probabile esse dicit *Sporer n. 34.* quia utitur jure suo; at probabilius peccat saltem venialiter, quia abutitur suâ potestate, subditum à meliori bono absque causa impediendo, *Sotus de just. l. 7. q. 3. a. 1. Laym. c. 7. n. 18. La Croix n. 499. 7.* Superior non potest irritare votum proprium, neque alteri irritandum committere, *Sanch. n. 60.* quia potestas irritandi in hoc fundatur, quòd votum emittatur sub conditione, si Superior consentiat; nemo autem sub conditione proprii consensûs votum emittere potest, destruit enim talis conditio strictam voti obligationem; nec obstat, quòd quis secum dispensare possit, nam dispensatio non fit nomine proprio, sed per eam nomine Dei remittitur obligatio, qui etiam dispensanti remittere potest justa causa intercedente.

10. *q. III.* Omnia vota prolium etiam illegitimarum tam realia quàm personalia, ante pubertatem emissâ, potest pater aut tutor, vel his deficientibus, mater irritare. 1. Etiam si votum emissum sit cum eorum licentia, quia non obstante isto consensu manet in impubere immaturitas discretionis & judicii, ideòque potentia gubernativa & irritativa in patre, *Ang. Sylves. Laym. l. 6.* 2. Etiam vota impuberum implenda post pubertatem, ut si puella undecim vel puer tredecim anno-

rum voveat post duos annos ingredi Religionem, quia potestas irritandi fundatur in infirmitate judicii, quæ reverà adfuit tempore emissi voti, *Sporer n. 20.* nec obstat, quòd fortè filius contradicat, putans vota irritari non posse, nam potestas irritativa non pendet à consensu filii. 3. Vota ab impubere edita non tantùm durante impubertate, sed etiam ex post quocunq̃ tempore à patre irritari possunt, modò post pubertatem non fuerint confirmata, *Cajet. q. 89. a. 5. Reiffenst. lib. 3. decret. t. 34. n. 13. Illjung n. 123. § 134.* Ratio est, quòd votum impuberis non tantùm propter dominium paternum, sed etiam propter immaturitatem judicii pendeat à patre, includatque conditionem: *Si pater non contradixerit,* quæ conditio tractu temporis non auferitur; dixi, modò post pubertatem non fuerint confirmata; non censentur autem confirmari ex hoc, quòd vovens voluerit ea exequi, aut ignarus ea esse infirma sæpiùs renovaverit, quia hæc renovatio est tantùm approbatio prioris vinculi, sed requiritur, ut sciens eorum debilitatem, ea pubes liberè ratificet, & ita intendat se obligare, quasi nunquam fuisset obligatus, *Navar. c. 12. n. 71. Sanch. c. 30. n. 38.* 4. Non tantùm pater & tutor impuberis, sed & curator vota minoris ante pubertatem facta post pubertatem irritare potest, modò confirmata non sint, *Sanch. n. 15. Castropalao n. 6.* Ratio est, quòd cu-

curator succedat loco patris: ergo sicut pater potest ista vota irritare, ut jam probatum est, sic & curator.

14. 5. Vota post pubertatem emissã si realia sint, potest pater aut curator irritare, secus si personalia; hinc si filius quindecim annorum voveat jejunium, Religionem & eleemosynam, irritari poterit votum eleemosynæ, (intellige ex bonis patri subjectis) non verò jejunii & Religionis. Ratio est, quia post pubertatem filius quoad suam personam est sui juris; bona autem ejus, exceptis castrensibus & quasi castrensibus, subjecta sunt patri usque ad emancipationem, vel curatoris usque ad annum vigesimum quintum completum: ergo vota realia puberis, non autem personalia à patre aut tutore irritari possunt.

15. 6. Si votum ante pubertatem emissum post pubertatem à Superiore vel ipso vovente in opera personalia commutetur, nec pater, nec tutor votum surrogatum irritare poterit, *Sanch. n. 48. Castropalao n. 11.* quia votum ante pubertatem emissum jam desit, & post pubertatem successit personale, atque in vota personalia post pubertatem edita vel confirmata pater & curator potestatem non habent, nisi in quantum præjudicant gubernationi paternæ vel domesticæ, ut si filius voveret longa jejunia, peregrinationes, &c. quibus subtraheretur ab obsequiis patri præstandis, tunc enim ea indirectè irritari vel potius suspendi possent,

16. *Sporer. n. 22.* 7. Si votum puberis sit quidem reale, sed implendum post tempus subjectionis, v. g. filius quindecim annorum vovet ædificare sacellum, quamprimùm à patria vel curatoria potestate liberatus fuerit, idem est, si uxor quid voveat implendum post mortem mariti, tale votum à patre, curatore vel marito irritari non potest; e contra vota impuberis etsi in statu libero implenda, pater & curator irritare possunt, *Sanch. Castropalao §. 4. Illung n. 135.* Ratio horum est, quod impubes non tantùm quoad bona, sed etiam quoad voluntatem patri & curatoris sit subjectus, ideoque ejus actus per solum dissentium annullari potest; e contra pubes quoad voluntatem non est subjectus patri, neque uxor marito, & bona post subjectionem etiam non sunt ampliùs subjecta: ergo non est, unde vota puberis vel uxoris post subjectionem implenda à patre, curatore vel marito irritari valeant; quod etiam tener de votis realibus perpetuis, v. g. de voto quotidie dandi eleemosynam, ita ut irritari non possit, in quantum se extendit ultrà tempus subjectionis.

17. 8. Potestas vota irritandi hoc ordine venit, pater, tutor, curator, avus ex parte patris, non matris, mater, avus paternus nihil potest vivente matre, *Sporer n. 24. Schmaltzgr. n. 76.* Imò deficiente tutore aliisque ascendentibus loco patris succedere herum, magistrum, nutritium, eosque vota

impuberum irritare posse, non improbabiler docent *Sayr. Less. l. 2. c. 40. dub. 14. Suar. l. 6. c. 6. n. 23. Laym. c. 7. n. 10.* quia ita videtur exigere æquitas naturalis; at oppositum est verius, quia ex nullo jure doceri potest, hanc potestatem heris, magistris, &c. esse concessam, *S. Th. l. c. Bonac. Sanch. c. 35. n. 84. Wiestner n. 54. 9.* In dubio an votum sit irritabile, an sit emissum vel confirmatum tempore subjectionis, an executio sit destinata in vel extra tempus subjectionis, potest Superior illud irritare, *Suar. c. 6. La Croix n. 500. Lenren. q. 879.* quia pater est in certa possessione potestatis irritativæ, quæ per rationem dubiam privari non debet. Vid. *Vivam op. 2. q. 6. a. 3.*

18. *Et. IV.* Quamvis *Sorus, Ang. Arrag.* aliique cum *Sanch. c. 34. n. 3.* probabiliter doceant, maritum directè irritare posse omnia vota uxoris, stante matrimonio emissa, eò quòd voluntas ejus videatur esse perfectè subjecta marito, ex illo ad *Eph. 5. Mulieres viris suis subdita sint sicut Deo, quia vir caput est mulieris, sicut Christus caput est Ecclesie.* Et *Num. 30.* dicitur, uxorem non teneri promissione voti, si vir ex tempore contradixerit. Attamen verius est, quòd sola vota debito conjugali, educationi prolium, vel gubernationi domesticæ præjudicantia, velut votum castitatis, longæ peregrinationis, &c. maritus irritare possit, *Nav. 6. 12. n. 64. Castrop. p. 6. n. 2.*

Sporer n. 29. Illung n. 126. Ratio est, quòd tota uxoris subjectionis fundetur in contractu matrimonii: ergo vota uxoris non subsunt matrimonio & vitæ sociali, quòd jus etiam competit uxori, ut vota mariti matrimonio præjudicantia irritare possit; notandum autem, quòd vota sic indirectè irritata, vel potius suspensa reviviscant, quando desinunt alteri præjudicare, *Laym. c. 7. & D. D. c. c. Unde inferes seqq.* 19.
1. Si uxor ante vel sub matrimonio castitatem vel quotidianam eleemosynam voverit, soluto matrimonio tale votum reviviscit, etiamsi antea à marito fuerit irritatum. 2. Vota uxoris moderatè jejunandi, orandi, communicandi, pauperes ex bonis paraphernis sustentandi, &c. maritus infirmare non potest, quia in his uxor est sui juris, neque hæc matrimonio præjudicant; si tamen maritus ægrè ferret, ac sine læsione pacis vel amoris conjugalis observari non possent, ad tempus cessant; quia eorum materia facta est illicita, vel moraliter impossibilis aut majoris boni impeditiva, *Sylves. Nav. Suar. l. 6. c. 4. Laym. n. 12.* 20.
3. Votum uxoris nunquam petendi debitum maritus irritare non potest, quia conjux non tenetur petere, sed solùm reddere debitum; econtra si maritus voverit non petere debitum, & uxor obindè graveretur, eò quòd & ipsa præ verecundia petere non audeat, *Laym. Sporer dicunt, votum*

tum mariti ab uxore irritari posse, sed meliùs contradicunt *Gomez. Less. Nav. c. 12. n. 60.* quia obligatio mariti non petendi debitum reverà non cedit in præjudicium uxoris, eamque non retrahit à petitione debiti, sed potiùs dat anam liberiùs petendi, cum sciat ipsum petere non posse, & ipsa levi indicio facilè petere possit; meritò notant DD. ejusmodi vota esse indiscreta, & conjugibus, nisi senes sint, dissuadenda. 4. Si vir & uxor mutuo consensu voveant castitatem, hoc votum ipsi irritare non possunt, quia juri suo ad petendum & reddendum debitum renunciârunt, *c. fin. 33. q. 5. Spo-*

rer. n. 29. Castropalaop. 7. n. 6. 5. Si conjux conjugii simpliciter dedit licentiam vovendi castitatem, hoc ipso cessit juri suo, nec consensum revocare aut debitum petere poterit, secùs si votum conjugis purè permiserit, reservando sibi jus suum, *Nav. c. 17. n. 31. Laym. n. 15.*

8. V. Vota denique servorum, domini aut heri indirectè tantùm irritare possunt, quatenus obligationi servitutis vel famulatùs obfistunt, ideoque finitâ servitute reconvalescunt, *communis & certa;* unde domini nihil possunt circa vota castitatis, orationis, confessionis, moderati jejunii, &c.

C A S U S LXXI.

De Voti Dispensatione & Commutatione.

Zoilus Pastor ab Episcopo interrogatur: 1. An dispensatio absque causa sit licita & valida. 2. Quæ sint causa dispensandi. 3. Quid in dubio aut in casu, quo absque omni causa bonâ fide dispensatum est. 4. An dispensare possit Papa, Episcopi, Pralati Regulares, Abbatissa, an cum Novitiis & se cum ipsis. 5. An Confessarii Regularium. 6. An cum absentibus & extra confessionem: & an idem queant Parochi. 7. Quæ sint vota reservata Papæ. 8. An inter hæc numerentur vota dubia, conditionata, metu extorta, pœnalitâ, disjunctiva, non Deo

sed Sanctis facta. 9. An votum reservatum ab Episcopo vel Regularibus quoad circumstantias dispensari possit. 10. Vel in voto castitatis educto stante matrimonio. 11. Quid si votum reservatum sit commutatum in non reservatum. 12. An reservatum possit irritari. 13. An facultas Generalis extendat se ad reservata, item an ad ea, quæ post concessionem sunt emissa, vel etiam ad juramenta. 14. An votum castitatis dispensatum soluto matrimonio reviviscat, item an Episcopus in casu necessitatis dispensare queat in reservatis. 15. An etiam Regulares. 16. An & ex qua causa fieri possit voti

com-